

Nejčastěji učitelé při četbě textu od žáků vyžadují, aby vyhledali nějakou informaci, určili hlavní myšlenku nebo aby vysvětlili, jak přečtenému textu porozuměli. Tyto činnosti jsou žáci zvyklí provádět pravidelně a učitelé vytvářejí odpovídající otázky velmi snadno.

Nejméně učitelé od žáků vyžadují, aby popsali styl nebo uspořádání přečteného textu nebo aby určili postoj nebo záměr autora. Právě tvorba otázek zaměřených na tyto dovednosti byla pro učitele na semináři nejobtížnější.

U typů otázek byla pro učitele náročnější tvorba otázek s výběrem čtyř možností odpovědi, neboť vybrané texty byly ve srovnání s texty PIRLS mnohem kratší a nedařilo se vytvořit čtyři věrohodné odpovědi, které by vycházely z textu. Hodnocení otázek jsme se vzhledem k omezenému času semináře podrobně nevěnovali.

Úloha č. 1 – Štědrý večer⁸

Text úlohy *Štědrý večer* učitelé vybrali z *Čítanky pro nejmenší s obrázky Josefa Lady*. Text byl velmi krátký a jednoduchý, ale přesto se učitelům podařilo vytvořit soubor otázek zaměřených na různé postupy porozumění v rámci koncepce PIRLS.

U otázek s výběrem odpovědi bylo vzhledem k délce a obsahu textu poměrně náročné vytvořit čtyři možnosti odpovědi, které by odpovídaly všem výše zmíněným pravidlům tvorby tohoto typu otázek.

Nicméně nejobtížnější bylo pro učitele vytvoření otázky zaměřené na posuzování textu. U této otázky jsme se snažili využít obrázků, avšak ilustrace, kterou autor čítanky vybral k dokreslení vánoční atmosféry, s příběhem přímo nesouvisí. U některých textů může být tvorba otázek na tento postup porozumění téměř neproveditelná.

ŠTĚDRÝ VEČER Arnold Lobel

Kvak a Žbluňk jsou žabáci. Na Štědrý večer připravil Žbluňk bohatou večeři a ozdobil stromček.

„Už je pozdě a Kvak nejde a nejde.“ řekl Žbluňk a podíval se na hodiny. Pak si vzpomněl, že jsou porouchané a že ručičky stojí. Žbluňk otevřel dveře a podíval se ven do tmy. Kvak tam nebyl.

„To mi dělá starosti,“ povzdychl si Žbluňk. „Co když se přihodilo něco hrozného? Co když Kvak spadl do hluboké jámy a nemůže se dostat ven? Už ho jakživ nevidím!“

Žbluňk znovu otevřel dveře. Kvak na cestičce nebyl.

„Co když se Kvak v lese ztratil?“ strachoval se Žbluňk. „Co když tam bloudí dočista prokřehlý a má hlad? Možná Kvaka honí nějaké obrovské zvíře s ostrými tesáky! A co když ho právě teď požírá?“ úpěl Žbluňk. „Už spolu nikdy neoslavíme žádné Vánoce!“

Žbluňk si došel do sklepa pro provaz. „Tímhle vytáhnou Kvaka z jámy.“ uvažoval. Pak našel na půdě lucernu. „Kvak tohle světýlko uvidí a ukáže mu cestu z lesa.“ V kuchyni vzal pánev na smažení. „Tímhle to strašně zvíře praším, až mu vypadnou všechny zuby. Kvaku, neboj se!“ volal Žbluňk do tmy. „už ti běžím na pomoc!“

Žbluňk vyběhl z domku. Venku stál Kvak. „Ahoj, Žbluňku,“ řekl Kvak vesele. „Promiň, že jdu pozdě, ale balil jsem pro tebe dárek.“

„Nespadl jsi do hluboké jámy?“ nechápal Žbluňk.

„Ne,“ řekl Kvak.

„Nezabloudil jsi v lese?“ ujišťoval se Žbluňk.

„Ne,“ podívil se Kvak. „Vůbec ne.“

„Nechystala se tě sežrat obrovská zubatá obluda?“

„Ale ne,“ vrtěl hlavou Kvak.

„Ach, Kvaku,“ vydechl Žbluňk. „já mám takovou radost, že spolu oslavíme Vánoce!“

Po večeři Žbluňk rozbalil Kvakův dárek. Byly to krásné nové hodiny.

Kamarádi seděli u krbu a dívali se do ohně. V jeho světle ručičky hodin svítily a ukazovaly, jak plyne čas šťastného Štědrého večera.

*(Kvak a Žbluňk od jara do Vánoc)
Z angličtiny přeložila Eva Musilová*

⁸ STŘEDA, L., *Čítanka pro nejmenší s obrázky Josefa Lady*, Dialog, Liberec, 1998, s. 50–51.